



KULTURA

Objavljeno 17.09.2014. u 19:26

SKUP O VELIKOM PISCU

Proljeća Ivana Galeba začeta su na Šperunu

Like 4 Tweet 0 g+1 0



Desnica sa sestrom, sam i sa suprugom Ksenijom na Šperunu

Vladan Desnica, jedan od velikih hrvatskih pisaca, nedovoljno istražen i premalo poznat široj javnosti, rođen je na današnji dan, 17. rujna 1905., a velik dio svoga života – umro je 1967. u Zagrebu – proveo je u Splitu, što je gotovo nepoznato izvan stručnih i znanstvenih te, dakako, obiteljskih krugova. Inspirirani tom činjenicom, ovogodišnji Desničini susreti posvećeni su temi "Vladan Desnica i Split" i održat će se u Splitu, u Centru Studia Mediterranea Filozofskog fakulteta u Splitu, na Peristilu, 19. i 20. rujna te u Kuli Stojana Jankovića u Islamu Grčkom 21. rujna. U Sveučilišnoj knjižnici će tijekom Susreta biti postavljena i izložba u čast Desničinih splitskih dana.

Vladan Desnica je u Splitu živio od 1920. do 1942. godine, u Splitu je upoznao Splitskanku **Kseniju Carić** i njome se oženio, u Splitu su mu se rodile tri kćeri – **Jelena, Olga i Nataša**, u Splitu je bio zaposlen u Državnom odvjetništvu. Na adresi Tomića stine 1, točno nasuprot kuće **Emanuela Vidovića**, imao je i odvjetničku kancelariju i stan u kojem se obitelj Desnica družila s kulturnom kremom grada – od slikara **Ignjata Joba** do kompozitora **Ive Paraća**, za čiju je operu "Adelova pjesma" napisao libreto. Tu je za "Novo doba" napisao nekoliko tekstova, tu je započeo pisati "Proljeća Ivana Galeba"...

Trokatnica koja je nekada bila vlasništvo obitelji Desnica još je tamo na istoj adresi, no u njoj nema nikog od Desnica. Sva djeca Vladana Desnice žive u Zagrebu, a u trokatnici na Šperunu ostali su vlasnici tek dijela prizemlja. Iz te kuće su Vladan i Ksenija s tri kćeri otišli 1942. godine, a na kuću je, kao i na mnoge druge, 3. lipnja 1944. godine pala saveznička bomba... Vladanov i Ksenijin sin **Uroš** rođen je mjesec dana kasnije, u srpnju 1944...

Talijanske okupacijske vlasti nisu otpustile Vladana Desnicu iz službe u Splitu gdje je bio "pristav" u Državnom odvjetništvu, ali je 1942. godine premješten raditi u Zadar. Taj premještanje, međutim, izazvao je vjerojatno najveći šok u njegovu književnom stvaranju.



Jelena, Olga i Nataša

Putujući brodom iz Splita u Zadar, u Šibeniku mu je ukraden kovčeg u kojemu su, među ostalim, bili njegovi najdragocjeniji rukopisi. Sestri **Nataši** pisao je iz Zadra: "Ne možeš zamisliti kako mi je pri duši. Ma koliko to objektivno moglo biti bezvrijedno, to za mene predstavlja deset godina – i to najboljih deset godina – života i rada!" Nije pomogao ni oglas što ga je u njegovu ime u dnevni list "Giornale di Spalato" dao **Čiro Čičin Šain**. Rukopisi su bili zauvijek izgubljeni pa nije nemoguće da dio tajne o njegovu kasnom književnom izlasku na javnu scenu, s više od 45 godina, leži i u tome podatku.

Bibliografija Vladana Desnice, usprkos tome, sadrži 652 bibliografske jedinice, 11 izdanih knjiga, 182 rada u periodici, 104 jedinice prevedenih Desničinih djela, 37 jedinica prevodilačkog rada i 316 bibliografskih jedinica literature o Desnici. Najznačajnija djela su mu svakako: "Zimsko ljetovanje", "Olupine na suncu", "Koncert", "Proljeće u Badrovcu", "Slijepac na žalu", "Tu, odmah pored nas", "Proljeća Ivana Galeba", "Fratar sa zelenom bradom", "Ljestve Jakovljeve"...

Desničini susreti, utemeljeni 1989. godine, obnovljeni su 2005., na stotu obljetnicu piščeva rođenja. Centar za komparativnohistorijske studije i Odsjek za kroatistiku Filozofskog fakulteta u Zagrebu, Hrvatsko društvo pisaca i SKD "Prosvjeta", u suradnji s Filozofskim fakultetom u Splitu, ove godine će u Splitu ugostiti brojne povjesničare, lingviste, književne teoretičare, profesore hrvatskoga, ali i srpskog jezika, iz zemlje i inozemstva, te nizom tema osvijetliti više od dva desetljeća Desničina života u Splitu.

Cilj je ovogodišnjih Desničinih susreta istražiti, kritički propitati i raspraviti, s jedne strane, otvorena pitanja u vezi s obiteljskim, profesionalnim (pravničkim) te, nadalje, generacijskim umjetničkim sazrijevanjem Vladana Desnice u Splitu, potom u vezi s časopisom "Magazin Sjeverne Dalmacije" i Desničinih shvaćanjima umjetničkog stvaralaštva i političkog angažmana.

Cilj je raspraviti i otvorena pitanja u vezi s kulturnom, društvenom i političkom situacijom u Splitu u kojoj je Desnica odrastao i sazrio kao stvaralac. I sâm je nekoliko puta napomenuo da je na "Proljećima Ivana Galeba" počeo raditi u Splitu kasnih 1930-ih, pa čak i da je sve najvažnije – što je kao pisac naučio – naučio u Splitu. Na taj način Desničini susreti ove godine, najavljuju organizatori, učinit će bitan iskorak u proučavanju obiteljske prošlosti Vladana Desnica, njegova formativnog razdoblja, ali i međuratne povijesti grada Splita.

EDA VUJEVIĆ

Razgranati korijeni

Vladan Desnica je bio po ocu Urošu srpskoga, a po majci Fanny bokeljskoga podrijetla. Fanny Luković rodila se u gradiću Prčnju i bila je rođica bokeljskog povjesničara don Nika Lukovića. Preko druge obiteljske linije, Desnica je potomak serdarske obitelji Janković iz Ravnih kotara. U Dvorima Jankovića, koji su i danas u vlasništvu obitelji Desnica, Vladan Desnica je i pokopan u obiteljskoj grobnici, u kapeli sv. Đurđa. Većina pokojnih članova obitelji tu je pokopana, osim samog Stojana Jankovića kojega su Turci ubili u blizini Duvna 1687. godine. Kula Janković Stojana u vlasništvu je nasljednika Vladana Desnice – njegovih kćeri mr. sc. Olge Škarić, dr. sc. Jelene Mićević Desnice, dr. sc. Nataše Žerjavić Desnice, te dr. sc. Uroša Desnice.

Brak odobrio sinod

Da bi se Vladan Desnica i Ksenija Carić mogli vjenčati u crkvi, a da buduća supruga ostane u svojoj katoličkoj vjeri, morao je Desnica tražiti odobrenje sinoda Srpske pravoslavne crkve, što je i dobio. Vjenčali su se 1934. godine i otpočnu zajednički život na trećem katu u kući što ju je 1929. kupio Vladanov otac Uroš Desnica, odvjetnik i političar. Živeći u Splitu, s Vladimirom Rismondom učvršćuje i produbljuje prijateljstvo kojemu će biti odan do kraja života. Na Desničinih susretima u Splitu sudjeluje i Vladimir Rismondo mlađi, sin Desničina prijatelja.